

MARIN PETRIȘOR – DATE BIOGRAFICE ȘI REPERE BIBLIOGRAFICE¹

Aida Todi
Universitatea Ovidius Constanța

I. DATE GENERALE. STUDII. FUNCȚII ȘI RESPONSABILITĂȚI

Marin Petrișor (născut în 27 ianuarie 1933, Fălcoi, județul Olt) a absolvit Facultatea de Filologie a Universității din București în anul 1955. Încă din studenție, începând cu anul universitar 1953-1954, a fost cooptat în colectivul de etimologi al Institutului de Lingvistică al Academiei, care pregătea Dicționarul limbii române moderne.

După terminarea studiilor, la propunerea academicianului Iorgu Iordan, a rămas ca preparator la aceeași facultate, în anii universitari 1956-1957 și 1957-1968 funcționând ca preparator principal la catedra academicianului Alexandru Rosetti.

În toamna anului 1958, în urma prezentării la concurs, a ocupat postul de șef de cabinet la Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic din Timișoara, care ulterior a devenit Universitatea Timișoara. Între anii 1958 și 1963 a funcționat ca șef de cabinet, asistent și lector, ținând cursurile de istorie a limbii române, dialectologie română și de introducere în filologia română.

Între anii 1963 și 1966 s-a transferat ca lector la Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic de 3 ani din Constanța, unde a predat cursurile de istorie a limbii române și lingvistică generală.

În 1966 a concurat pentru un post de cercetător principal la Centrul de Istorie, Filologie și Etnografie al Academiei Române, unde a fost avansat, tot prin concurs, ca șef de sector. În paralel, a predat un curs special de geografie lingvistică la Facultatea de Filologie a Universității din Craiova, la care s-a transferat ca lector suplinitor în anul 1972, după care, tot prin concurs, a devenit lector titular, iar din anul 1974, conferențiar, funcționând la această facultate până în toamna anului 1983, unde a ținut cursuri de istorie a limbii române, dialectologie română, diferite cursuri speciale din domeniul

---

¹ Întrucât nu am avut acces personal la toate datele menționate, unele dintre detaliile cuprinse în acest articol ne-au fost puse la dispoziție chiar de domnul profesor Marin Petrișor.

dialectologiei române și al toponimiei. A îndrumat numeroase lucrări de gradul I ale profesorilor din învățământul preuniversitar.

În anul 1971 a obținut titlul de doctor în filologie, cu teza *Graiurile bufenilor din Banat*.

Între anii 1974-1976 a fost lector Fulbright la Universitatea din Washinton din Seattle, unde a ținut cursuri de limba română, precum și cursuri speciale privind locul limbii române între limbile romanice și raporturile limbii române cu limbile balcanice; la aceste cursuri au participat mai ales specialiști din departamentele de romanistică și de slavistică din această universitate.

Între anii 1990 și 1993 a funcționat în calitate de conferențiar, iar mai târziu ca profesor, la Facultatea de Litere și Filologie a Universității *Ovidius* din Constanța, fiind, până în 1997, și șef al Catedrei de limba română. A predat cursuri de istorie a limbii române, dialectologie română, precum și un curs opțional de geografie lingvistică. În perioada 1997-2003 a deținut funcția de decan al acestei facultăți. A îndrumat multe lucrări de grad ale profesorilor din învățământul preuniversitar. În prezent este profesor-consultant la această facultate și predă dialectologie română și geografie lingvistică.

II. ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ

Activitatea sa științifică a fost și este strâns legată de domeniile în care și-a desfășurat activitatea didactică. Cât timp a funcționat la Universitatea din Timișoara, a efectuat peste 80 de anchete dialectale în Banat, în special în “insulele” oltenești migrate în Banat, care au constituit punctul de plecare al tezei sale de doctorat – *Graiurile bufenilor din Banat*. A efectuat numeroase anchete în localitățile din nordul Olteniei; aceste anchete s-au finalizat cu studii, apărute în reviste de specialitate, privind legăturile dintre graiurile din Banat și din nordul Olteniei, poziția graiurilor din Oltenia în structura dialectală a dacoromânei, vechea distribuție a dacoromânei etc.

Un loc important în activitatea științifică a profesorului Marin Petrișor îl ocupă colaborarea cu Grupul de Cercetări Complexe Porțile-de-Fier al Academiei Române, care a cercetat zona ocupată în prezent de lacul de acumulare de la Porțile-de-Fier. Din această colaborare a rezultat lucrarea *Graiurile bufenilor din Clisura Dunării – particularitățile fonetice*, apărută la Craiova, în 1968, în „Seria lingvistică”, inițiată de acest grup condus de academicianul Ștefan Milcu, C. S. Nicolaescu-Plopșor și de Romulus Vulcănescu. Împreună cu cercetătorul Teofil Teaha, Marin Petrișor a asigurat partea de lingvistică, redactând separat o caracterizare a graiului și hărțile

dialectale ale impunătorului *Atlas Complex al Porților-de-Fier*, apărut la editura Academiei RSR, în limba română și în limbile de largă circulație internațională (franceză, engleză, rusă).

Anchetele dialectale din sudul Olteniei și la românii de pe Valea Timocului (Bulgariei) s-au materializat în comunicări, studii și culegeri de texte dialectale.

Între anii 1993 și 2003 au văzut lumina tiparului câteva lucrări fundamentale: *Graiurile insulare dacoromâne*, București, Globus, 1993; *Graiuri dacoromâne în contact*, Constanța, Tipografia Universității Ovidius, 1994; *Structura dialectală a Olteniei*, Constanța, 1994).

De-a lungul timpului, Marin Petrișor a participat la activitățile de inițiere a anchetatorilor pe teren și apoi de strângere a materialului toponimic al Olteniei, la redactarea propriu-zisă, care s-a finalizat în *Dicționarul toponimic al Olteniei*.

Din anchetele toponimice pe care le-a efectuat au rezultat lucrări apărute în revistele de specialitate, mai ales în *Limba română*, citate de revista internațională "Onoma". Amintim aici și o serie de lucrări cu caracter didactic, cursuri universitare și culegeri de texte dialectale, precum și caiete de lucrări practice.

Lucrările sale au fost bine primite de specialiști și citate în lucrările de specialitate, în lucrări de sinteză (*Istoria lingvisticii românești*, *Tratatul de dialectologie românească*, *Bolgarski etimologičen rečnic*, tom I, *NALR Banat* (Introducere) etc.).

A fost prezent la numeroase comunicări științifice, a participat la congrese naționale și internaționale, mese rotunde etc. A ținut conferințe radio și a scris în presă articole de popularizare a lingvisticii.

A fost responsabilul Seriei filologice la *Analele Universității din Craiova*, câtă vreme a lucrat la această universitate.

În prezent coordonează seria *Analele Științifice al Universității Ovidius din Constanța*, seria Filologie.

Activitatea științifică a profesorului Marin Petrișor a fost apreciată de personalități contemporane ale lingvisticii românești.

III. STUDII ȘI ARTICOLE

A. Cărți:

-*Graiul bufenilor din clisura Dunării*, în *Lucrările Grupului de cercetări complexe Porțile-de-Fier*, Seria Lingvistică, Craiova, 1967;

- Texte dialectale: Oltenia – Orodul și Vela*, în *Lucrările Centrului de Istorie, Filologie și Etnografie*, în colaborare cu Ion Calotă, Craiova, 1969;
- Atlasul Complex Porțile-de-Fier* (în limbile română, engleză, franceză, rusă), în colaborare (10 coloane + hărți lingvistice), Editura Academiei R.S. România, 1973; redactor coordonator: Ștefan Milcu
- Graiurile insulare dacoromâne*, București, Globus, 1993;
- Structura dialectală a Olteniei*, Constanța, 1994;
- Graiuri dacoromâne în contact*, Constanța, Tipografia Universității Ovidius, 1994.

B. Articole:

- Graiuri mixte și graiuri de tranziție*, în LR, nr. 1, 1962;
- Din istoricul cercetărilor asupra dialectului bănățean (E. Picot)*, în *Scrisul bănățean*, nr. 6, 1962, Timișoara;
- Cu privire la i șoptit în limba română*, în AUT, Seria filologică, nr. 1, 1963;
- Din istoricul cercetărilor asupra dialectului bănățean (G. Weigand)*, în *Scrisul bănățean*, nr. 6, 1963;
- Originea numelui Dobrogea*, în LR, nr. 4, 1964;
- Note asupra unor toponimice și antroponimice din comuna Fălcoi*, în LR, nr. 5, 1966;
- Cu privire la raportul dintre toponimic și apelativ*, în *Comunicările Centrului de Istorie, Filologie și etnologie din Craiova, Seria lingvistică, I*, 1967;
- Particularitățile fonetice ale graiului românilor din Bregova (R. P. Bulgaria)*, în colaborare cu Virgil Nestorescu, în *Actele celui de-al XII-lea Congres Internațional de Lingvistică și Filologie Romanică*, București, 1968;
- Graiul bufenilor din Banat, I*, în LR, nr. 2, 1968;
- Graiul bufenilor din Banat, II*, în LR, nr. 3, 1968;
- Graiul bufenilor din Banat, III*, în LR, nr. 4, 1968;
- Puncte neincluse în NALR Oltenia: Orodul, Vela* (în colaborare cu Ion Calotă), în *Comunicările Centrului de Istorie, Filologie și Etnografie din Craiova, seria Texte*, 1969;
- Graiul de la Ciudanovița (Valea Carașului)*, în *Philologica, I*, Craiova, 1970;
- Graiurile din Oltenia. Situația lor actuală*, în *Philologica, II*, Craiova, 1971;
- Graiul din nord-vestul Olteniei* (în colaborare cu Valeriu Rusu), în SCL, nr. 2, 1972;
- Persistența insulelor dialectale*, în *Actele celui de-al II-lea Simpozion privind relațiile romano-sârbești, Zrenjanin-Jugoslavia*, 1972;
- Elemente lexicale sârbești în folclorul din nordul Olteniei*, în *Actele celui de-al VI-lea Simpozion privind relațiile româno-sârbești, Pancevo-Jugoslavia*, 1973;

- The structure of the Romanian language*, în *Romanian Bulletin*, New-York, vol. IV, nr. 5, 1975;
- The unified character of the Romanian language*, I, în *Romanian Bulletin*, New-York, vol. V, nr. 11, 1976;
- The unified character of the Romanian language* II, în *Romanian Bulletin*, New-York, vol. V, nr. 11, 1976;
- Formarea cuvintelor în graiurile bufenilor din Banat*, în *Analele Universității din Craiova*, Seria Științe filologice, an V, 1977;
- Pastoral terminology in Romanian*, în *Analele Universității din Craiova*, Seria Științe filologice, an VI, 1978;
- The contribution made by onomastics in delimiting the dialectal islands*, în *Analele Universității din Craiova*, Seria Științe filologice, an VII, 1979;
- Sinonimia lexicală în graiurile bufenilor ca rezultat al contactului dialectal*, în *Analele Universității din Craiova*, Seria Științe filologice, an VIII, 1980;
- Graiul din nord-vestul Olteniei*, în *Școala Mehedințului*, nr. 6-7, Drobeta-Turnu-Severin, 1981;
- Lexicul graiurilor bufenilor. Cuvinte păstrate din vechea lor bază dialectală*, în *Analele Universității din Craiova*, Seria Științe filologice, an X, 1982;
- Pătrunderea neologismelor în graiurile din Oltenia (terminologia medicală)*, în *Școala Mehedințului*, nr. 8-9, 1982;
- Palatalizarea labiodentalelor /f/ și /v/ urmate de /i/ în graiurile din sudul Olteniei*, în volumul *Universitatea Ovidius Constanța 1961-1991*, Constanța, 1991;
- Transhumanța păstorilor ardeleni oglindită în hărțile ALR*, în *Analele Universității Ovidius, Constanța*, seria Filologie, 1993;
- Structura dialectală a Transilvaniei: graiurile sudice*, în *Studia in honorem Eugen Coseriu*, Constanța, 1994;
- Graiul românilor de pe Valea Timocului bulgăresc*, în *Analele Universității Ovidius din Constanța*, seria Filologie, 1994.